

SVENSKFÖDD HÄST

NU OCH I FRAMTIDEN

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Bakgrund	4
<i>Utveckling av föl födda i utlandet</i>	<i>4</i>
<i>Det omdiskuterade svenskföddbegreppet</i>	<i>5</i>
<i>Dagens definition av svenskfödd travhäst</i>	<i>5</i>
<i>Lopp förbehållna svenska / svenskfödda hästar</i>	<i>6</i>
Juridiska granskningar samt skrivelse	7
<i>Juridisk granskning</i>	<i>7</i>
<i>90/428/EEG – Tävlingsdirektivet.....</i>	<i>7</i>
<i>Second Opinion 1.....</i>	<i>8</i>
<i>Second Opinion 2.....</i>	<i>8</i>
<i>Skrivelse till Jordbruksverket</i>	<i>8</i>
Möten.....	10
<i>Möte på Jordbruksverket</i>	<i>10</i>
<i>WHIRDEC möte 8 april 2021.....</i>	<i>10</i>
Utökade geografiska områden för stambokens verksamhet	12
<i>Sammanfattning</i>	<i>12</i>
<i>Definition</i>	<i>12</i>
AHL samt bestämmelser kring hästpass.....	14
<i>Vad är AHL och vad medför det för hästnäringen</i>	<i>14</i>
<i>Chip och hästpass.....</i>	<i>15</i>
<i>Hästpass och stambokföring – två skilda saker</i>	<i>15</i>
<i>Stambok och ras.....</i>	<i>16</i>
<i>Ny hästpassförordning 28 januari 2022.....</i>	<i>16</i>
<i>Ny nationell lag och förordning.....</i>	<i>16</i>
Ny modell för uppfödarpremier	17
Möjliga vägval för 2022 och framåt	18
<i>Sammanfattning</i>	<i>18</i>
<i>Samma modell som för utlandsfödda föl 2021</i>	<i>18</i>

<i>Utnyttja utökade geografiska områden fullt ut</i>	18
<i>Föl födda i EU-land utan utökade geografiska områden</i>	19
<i>Föl födda utanför EU</i>	19
<i>Kräva att fölen kommer till Sverige ihop med moderstoet</i>	19
<i>Out of competition tester</i>	20
<i>Propositioner för hästar som fötts upp i Sverige</i>	20
Bilagor	22

SAMMANFATTNING

Våren 2020 fick Svensk Travsports Avelsråd¹ i uppdrag att göra en översyn av svensk travsports definition och betydelse av begreppet svenskfödd travhäst, nu och i framtiden. I uppdraget ingick att utreda hur till vida det går att skapa ett regelverk där begreppet svenskfödd innebär att hästarna faktiskt föds i Sverige, utan att det strider mot EU-regelverk om fri handel, diskriminering mm.

I uppdraget ingick även att se över modellen för uppfödarmedel relaterat till svenskfödd begreppet.

Efter juridisk granskning och två ”second opinion” samt skriftligt svar från Jordbruksverket på förfrågan om svenskfödd-begreppet konstateras att det inte är EU-rättsligt möjligt att kräva att hästar för den varmlodiga svenska stamboken föds i Sverige.

Svensk Travsports valmöjligheter begränsas / regleras av tävlingsdirektivet samt av EU-förordningar avseende zooteknik och djurhälsa. I beslut om erkännande som avelsorganisation från Jordbruksverket, fastställs att Svensk Travsport tillämpar EU-rätt, av staten utfärdade lagar samt förordningar och föreskrifter såsom förvaltningslagens regler. Därmed följer att delar av Avels- och Registreringsreglementet faller under offentlig rätt / förvaltningsrätt.

Svensk Travsport har möjlighet att besluta huruvida hästarna ska behöva resa till Sverige för stambokföring eller ej. Tack vare Svensk Travsports utökade geografiska områden finns möjligheten att stambokföra föl i födelselandet.

För att säkerställa lika villkor i uppfödningen har det diskuterats om det är möjligt att provta hästar som föds upp i andra länder. Alla hästar avsedda för den svenska stamboken är underställda det svenska antidopingreglementet.

Avseende uppfödarmedel så gäller från 2021 en ny modell där uppfödarprenierna på ett tydligare sätt knyts till att svenskfödda hästar, oavsett vilket land de fötts i, ska bidra till det svenska tävlingssystemet och den svenska travsporten.

BAKGRUND

Utveckling av föl födda i utlandet

Antalet svenskfödda travhästar födda i andra länder har accelererat de senast åren. År 2000 var 289 svenska ston utomlands för avel och motsvarande siffra för 2020 var 925. Av fölen födda 2019 var 486 födda utomlands vilket är cirka 17 procent av totala antalet att jämföra med omkring 3 procent år 2000.

¹ Svensk Travsports Avelsråd består av tre ledamöter utsedda av ASVT, tre ledamöter utsedda av Svensk Travsport samt Svensk Travsports avelschef.

Det beror bland annat på de förändringar i åldrar och nivåer av uppfödarmedel som trädde i kraft 2017, men är även ett resultat av den svenska travsportens förhållandevis höga prissummor och attraktiva tävlingsutbud.

Det kan även nämnas att många av de mest attraktiva franska avelshingstarna endast finns tillgängliga i Frankrike.

En analys har gjorts av vilka som är uppfödare till de 486 utlandsfödda fölen 2019, se bilaga 2.

Det omdiskuterade svenskföddbegreppet

Åsikten att en svensk häst verkligen ska vara född i Sverige har många starka anhängare. ASVT's stämma 2020 utsåg en grupp benämnd "svenskfödd-gruppen" att tillsammans med avelsrådet arbeta med frågan. Detta återspeglades även i den ovan nämnda uppdragsbeskrivningen där det angavs att till ett eller flera större möten skulle utöver avelsrådet även den av ASVT utsedda gruppen kallas.

Ett sådant stormöte hölls 12 augusti 2020. PP-bilder samt minnesanteckningar från detta möte återfinns i bilaga 3.

Dagens definition av svenskfödd travhäst

Avels och registreringsreglemente 10 kap 2§:

Svensk häst:

en svenskfödd häst och en mockinländare

Svenskfödd häst:

1. en i Sverige född häst och hos ST stambokförd häst undan ett vid fölningstillfället hos ST stambokfört sto
2. en i utlandet född häst som stambokförts hos ST undan ett vid fölningstillfället hos ST stambokfört sto, där fölet har kommit till Sverige för signalementsbeskrivning, provtagning för DNA- eller blodtypning och kontroll av märkning under födelseåret samt stannat kvar i Sverige till dess att fullständigt underlag för stambokföring har kommit ST tillhanda.

Not: Mockinländare är en varmblodig häst som är född undan ett sto vid fölningstillfället registrerad i en stambok i en annan travarras än den svenska eller i annan erkänd stambok, under förutsättning att stoet senast under avkommans födelseår har registrerats i stamboken hos ST och de båda finns i eller har kommit till Sverige under födelseåret och fölet stannat kvar i Sverige fram till dess att det genomgått märkning, signalementsbeskrivning och provtagning för DNA- eller blodtypning samt fullständigt underlag för stambokföring har kommit ST tillhanda.

Lopp förbehållna svenska / svenskfödda hästar

I enlighet med §4 i Tävlingsdirektivet, implementerat i Hästtävlingslagen, så är ett antal lopp i Sverige förbehållna svenska eller svenskfödda hästar. Nedan är en förteckning över dessa lopp enligt en redovisning till Jordbruksverket 15 januari 2019.

	2018	2019 (budget)
Svenskt Mästerskap	1 107 500	1 015 000
Sto SM	1 016 500	1 015 000
Monte SM, monte stoch	705 500	700 000
Margaretas tidiga unghästserie	9 640 000	9 650 000
Diamantstoet	16 060 500	16 100 000
Klass II	14 965 000	14 950 000
Stodivisionen	7 961 000	7 950 000
ST Unghästserie	33 444 500	33 450 000
Wången Cup	3 088 300	1 600 000
Kriteriet, Oaks, Kriteriesserie	18 820 500	18 800 000
Derby, Derbystoet	13 764 000	13 800 000
Uppfödningslöpning	3 406 000	3 400 000
StoChampionat, Guldsto	6 233 000	6 250 000

Redovisning enligt Jordbruksverkets blankett ” Hästtävlingar- statistik över antal tävlingar och fördelning av prispengar”, exempel med utfall 2018:

- Totalt antal tävlingar: **8433**
- Antal tävlingar anordnade med stöd av 4§ i lagen (2007:629) om tävling med hästdjur (stängda tävlingar): **504**
- Total prissumma i tävlingar anordnade i enlighet med 3§ andra stycket lagen (2007:629) om tävling med hästdjur, kronor: **900 366 750**
- Prissumma samt värde av annan vinst avsätts i syfte att skydda, utveckla och förbättra avelsarbetet, kronor: **131 538 800**

JURIDISKA GRANSKNINGAR SAMT SKRIVELSE

Juridisk granskning

Claes Werdinius har sammanställt en EU-rättslig granskning av olika definitioner av uttrycket svenskfödd häst och huruvida de utgör hinder för den fria rörligheten av varor på EU:s inre marknad. Hela den 40-sidiga granskningen återfinns i bilaga 4. Här nedan återges några utdrag från granskningen där det framkommer att ett krav på att hästarna föds i Sverige utgör ett hinder för den fria rörligheten av varor:

Det har framförts ett förslag att kretsen av svenskfödda hästar ska inskränkas genom ett krav på att det hos ST registrerade moderstoet ska befinna sig i Sverige vid fölningstillfället.

Den föreslagna definitionen har således sin udd riktad mot hästar födda i utlandet undan ett vid fölningstillfället hos ST registrerat sto. Hur denna begränsning av svenskfödda hästar skulle vara avelstekniskt eller genealogiskt motiverad – vilket enligt artikel 3 den zootekniska förordningen är ett krav för att avvika från förbudet av diskriminerande behandling av varor från andra medlemsstater – är höljt i dunkel. De hästar som exkluderas enligt förslaget kan ju de facto ha en mycket bättre härstamning än en häst som faller inom den föreslagna definitionen av "svenskfödd häst". En sådan inskränkning kan knappas anses stimulera aveln.

Den nu föreslagna definitionen av svenskfödd häst kan – vilket är det uttryckliga syftet med definitionen – utgöra ett hinder, direkt eller indirekt, faktiskt eller potentiellt, för handeln och den fria rörligheten inom gemenskapen på grund av förlusten av rätten att starta i hästtävlingar som är stängda för andra hästar än de svenskfödda hästarna och förlusten av rätten till uppfödarpremier – en risk för en ekonomisk förlust.

Portalbestämmelserna om den fria marknaden förbjuder kvantitativa import- och exportrestriktioner samt åtgärder med motsvarande verkan mellan medlemsstaterna. Den nu föreslagna begränsningen i definitionen av uttrycket "svenskfödd häst" är inte motiverad utifrån avelstekniska eller genealogiska grunder angivna i den zootekniska förordningen och står i strid mot diskrimineringsförbudet i samma förordning. Den föreslagna begränsningen strider även mot bestämmelserna i direktivet 90/428/EEG och mot svensk lagstiftning – hästtävlinglagen och en förordning med samma lydelse, som är ett utflöde av direktivet.

Den nu föreslagna definitionen utgör av nu anförda skäl ett hinder för den fria rörligheten av varor.

90/428/EEG – Tävlingsdirektivet

Tävlingsdirektivet är från 26 juni 1990. Direktivet är införlivat i svensk lagstiftning genom den svenska hästtävlinglagen 2007:629. De viktigaste delarna återges här:

3 § Vid en hästtävling får, om inte annat följer av 4 och 5 §§, tävlingsreglerna inte göra åtskillnad mellan hästdjur som är registrerade i eller härstammar

från Sverige och hästdjur som är registrerade i eller härstammar från en annan medlemsstat i Europeiska unionen (EU) eller en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller Schweiz.

Vad som sägs i första stycket gäller särskilt

- kraven för tillträde till tävlingen, särskilt minimi- eller maximikrav,
- bedömningen vid tävlingen, och
- den prissumma eller vinst som kan uppkomma vid tävlingen.

4 § Vad som sägs i 3 § gäller inte vid

- hästtävlingar endast för hästdjur som är registrerade i en särskild stambok och som har till syfte att förbättra rasen,
- regionala hästtävlingar som anordnas för att välja ut hästdjur, eller
- historiska eller traditionella evenemang.

5 § En organisation som anordnar en hästtävling får tillämpa tävlingsregler som innebär att för varje tävling eller tävlingstyp högst 20 procent av prissumman eller annan vinst som avses i 3 § andra stycket avsätts i syfte att skydda, utveckla och förbättra avelsarbetet.

Tävlingsdirektivet samt hästtävlinglagen återfinns i bilaga 11 respektive 12.

Second Opinion 1

Carl Fredrik Bergström, professor i Europarätt på Uppsala universitet, har gett ett utlåtande om Werdinius granskning. Professor Bergström har vissa invändningar men säger ändå att han delar:

” slutsatsen att det inte går att hitta hållbara motiv för krav på att en häst ska vara född och uppstallad en viss tid i Sverige för att kunna benämnas som svenskfödd och därmed kunna åtnjuta de ekonomiska fördelar som är knutet till svenskfödda travhästar.”

Hela Carl Fredrik Bergströms utlåtande återfinns i bilaga 5.

Second Opinion 2

LRFs jurist Helena Andreasson ger följande utlåtande:

Den utredning som Claes gjort är mycket välgjord. EU-rätten är komplicerad på så sätt att man inte alltid kan förutse konsekvenserna av en åtgärd. Det underlag som den svenska lagstiftningen grundas på är i regel mycket omfattande och man kan hitta svaret på många frågor i förarbeten. EU:s lagstiftning preciseras genom praxis. Man kan tro att man har svaret på en fråga, men en liten nyans till så slår det annorlunda.

Min bedömning är dock densamma som Claes. När det gäller den fria rörligheten finns en omfattande praxis från EU-domstolen och om en annan EU-medborgare utanför en medlemsstat förfördelas jämfört med den medlemsstatens egna medborgare, ses det inte med blida ögon..”

Hela Helena Andreassons utlåtande återfinns i bilaga 6.

Skrivelse till Jordbruksverket

10 augusti 2020 inlämnades en skrivelse till Jordbruksverket med följande lydelse:

Vid Svensk Travsports årliga översyn av bestämmelserna i Avels- och registreringsreglementet diskuteras definitionen av "svenskfödd häst". Det har framförts förslag att kretsen av svenskfödda hästar ska inskränkas genom ett krav på att det hos Svensk Travsport registrerade moderstoet ska befinna sig i Sverige vid fölningstillfället och att fölet ska vara uppstallat här under en viss period. Inför eventuella förändringar i Avels- och registreringsreglementet ser ST ett behov av att klargöra vad som är förenligt med EU-rätten.

Definitionsförslaget inskränker inte kretsen av uppfödare. De kan ha vilken nationalitet som helst. En uppfödare kan välja i vilken stambok han eller hon vill föda upp hästar t ex som norskfödda eller som svenskfödda.

ST hemställer att Jordbruksverket klargör huruvida förslaget till definition av "svenskfödd häst" är förenligt med EU-rätten, eftersom till definitionen är knutet en rad rättigheter som de hästar som faller utanför begreppsbestämningen saknar – såsom rätten att starta i hästtävlingar som är stängda för andra hästar än de svenskfödda hästarna, rätten till uppfödarpremier, etc.

11 januari 2021 erhöles skriftligt svar från Jordbruksverket där man avslutar med:

Om det finns begränsningar i vem som får delta i vissa tävlingar ska det finnas en koppling mellan stambok och vilka hästar som tillåts tävla i en viss specifik tävling. Möjligheterna att neka registrering av en häst i stamboken baserat på var den är född är begränsade. Den möjlighet som finns är att begränsa det geografiska område där ni bedriver er verksamhet, och detta hindrar inte hästar från att flyttas in i det geografiska området för att sedan registreras.

Svensk travsport beskriver även i sitt förslag att hästen ska stanna en viss period i Sverige för att räknas som svenskfödd. Det kan vara ett problem eftersom inga krav avseende var hästen befinner sig kan ställas efter det att hästen blivit registrerad i en viss stambok.

Hela svaret från Jordbruksverket återfinns i bilaga 7.

Utöver "second opinion" på Werdinius juridiska granskning har LRFs jurist Helena Andreasson även tillfrågats om en värdering av Jordbrukets skriftliga svar.

MÖTEN

Möte på Jordbruksverket

På stormöte med "svenskfödd-gruppen" beslutades att försöka få ett möte med Jordbruksverkets generaldirektör. Efter en skriftlig förfrågan från Svensk Travsport avhölls detta möte 20 oktober 2020 på plats hos Jordbruksverket.

Deltog från Jordbruksverket gjorde GD Christina Nordin, David Slottner samt veterinär Charlotte.

Från "svenskfödd-gruppen" deltog Ove Konradsson, från avelsrådet Maria Lejon samt från ST Christina Olsson och Antti Rautalinko.

Den kortare PP som föredrogs som stöd till diskussionerna återfinns i bilaga 8. Svensk Travsports frågeställningar kring, samt juridiska granskningar av, svenskföddbegreppet presenterades.

Ove Konradsson framförde sina farhågor avseende otillåten medicinering såsom tillförsel av tillväxthormon till föl utomlands vilket medför att det inte är lika villkor för uppfödningen. Även lågdosanaboler och zinktillförsel nämndes.

Jordbruksverkets representanter framförde förslaget att Svensk Travsport genom att återta de utökade geografiska områdena och utnyttja möjligheter i AHL skulle kunna kravställa att föl födda utomlands måste ha med sig sitt modersto till Sverige för att kunna stambokföras.

I anslutning till mötet togs möjligheten med att kunna förbehålla lopp för hästar uppfödda i Sverige upp. Det går inte att göra sådana begränsningar i registreringsreglementet, det ska i så fall vara inskrivet i propositioner.

WHIRDEC möte 8 april 2021

WHIRDEC står för "World Horses Identification, Registration and Data Exchange Committee". I WHIRDEC finns 80-talet stamböcker för sporthästar från hela världen representerade.

8 april 2021 avhölls ett stort digitalt möte där Christina Olsson deltog. En punkt på mötet var ett föredrag av EU-kommissionär Füssel om AHL och dess påverkan på identifiering, registrering samt stambokföring av hästar. Dr Füssels föredrag återfinns i bilaga 9.

Bilaga 10 är "minutes" från mötet där även den frågestund som följde efter Füssels föredrag återges. Värt att notera är följande fråga/svar:

Bérengère Lacroix Selle Français SB : As Stud Book established in France, if I register a horse born in Spain (for example) ; according to article 22 ; will I be still authorised to issue the SLID (identification + zootechnical part) as I used to do it at the moment ?

A.-E. Füssel : Art 22. 2) refers to the Breed societies (BS) , recognized under Art 4 of ABR and they could carry out a breeding program approved in accordance with Article 8 in the MS where they are recognized or Art 12 in a MS into which they have extended their area of activity.

If Selle Français has extended its area of activity into Spain in accordance with Art 12 of ABR, then they are “physically” present in Spain. The breeder of the selle français in Spain would go to the office of Selle français in Spain (if there is one) or send the document by post to the selle français office in France. The Selle français will issue a selle français French identification document with a French unique code but with a chip from Spain. Spain is in charge of ensuring the uniqueness of the chip number. This passport is transferred to the CA in Spain, for delivery to the operator unless the CA in Spain has delegated the whole process to the breed societies recognized and operating in Spain as well as those recognized in another MS and operating in Spain.

Not: ABR står för Animal Breeding Regulation. Kallas även för Zooteknikförordningen EU 2016/1012. Denna återfinns i bilaga 13.

Representant från Jordbruksverket har framfört att hästpasset (“identification document”) måste utfärdas av en organisation i födelselandet. Detta avviker från vad EU-kommissionär Füssel presenterat.

20 april 2021 mailade Jordbruksverket ut information till de hästpassutfärdande organisationerna i Sverige om att de fått ett meddelande från Kommissionen, vilket medför att organisationer kan fortsätta verka över gränserna under ytterligare en period. Mailet återfinns i bilaga 16.

Om det är Jordbruksverkets eller EU-kommissionär Füssels tolkning som ska gälla lär avgöras med den nya hästpassförordningen som träder i kraft i januari 2022.

UTÖKADE GEOGRAFISKA OMRÅDEN FÖR STAMBOKENS VERKSAMHET

Sammanfattning

Under hösten 2019 anmälde Svensk Travsport till Jordbruksverket om planerad utvidgning av det geografiska området till att utöver Sverige omfatta även Norge, Danmark, Finland, Frankrike, Italien, Tyskland, Holland.

Anmälan översattes till flera språk och efter att vissa frågeställningar från några länder besvarats trädde Svensk Travsports utökade geografiska områden för samtliga sökta länder i kraft i april 2020.

Jordbruksverket har erkänt Svensk Travsport som avelsorganisation samt att avelsprogrammet har godkänts. I och med de utökade geografiska områdena har Svensk Travsport samma status som avelsorganisation även i de andra länderna. Det innebär att Svensk Travsport kan stambokföra svenska varmblodiga travhästar i dessa länder. Om det även medför rätt att utfärda hästpass i dessa länder från och med år 2022 torde den nya hästpassförordningen visa.

Definition

Artikel 12 i EU-förordning 2016/1012 Zooteknikförordningen har rubriken: ”Anmälan och godkännande av avelsprogram som genomförs i andra medlemsstater än den medlemsstat där avelsorganisationen eller avelsverksamheten är erkänd”.

I artikel 12 stipuleras att om en avelsorganisation avser att genomföra ett avelsprogram som har erkänts i hemlandet även på avelsdjur som hålls i en annan medlemsstat ska avelsorganisationen anmäla den planerade utvidgningen av det geografiska området till den behöriga myndighet som har erkänt avelsverksamheten i hemlandet. I Svensk Travsports fall är den behöriga myndigheten Jordbruksverket.

I enlighet med artikel 12 ska då Jordbruksverket:

a) lämna en anmälan till den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten minst 90 dagar före det planerade startdatumet för avelsprogrammet i den andra medlemsstaten och, på begäran av den myndighet som har tagit emot anmälan, tillhandahålla en översättning av anmälan till ett av den andra medlemsstatens officiella språk,

b) på begäran av den myndighet som har tagit emot anmälan minst 60 dagar före det planerade startdatumet för avelsprogrammet i den andra medlemsstaten tillhandahålla en kopia av det avelsprogram som godkänts i enlighet med artikel 8.3 tillsammans med, på begäran av den myndigheten, en översättning till ett av den andra medlemsstatens officiella språk som ska tillhandahållas av den ansökande avelsorganisationen eller avelsverksamheten

Den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten har därefter 90 dagar på sig att *inte* godkänna att avelsprogrammet genomförs på dess territorium i det fall ett godkänt

avelsprogram redan genomförs i den andra medlemsstaten på renrasiga avelsdjur av samma ras och ett godkännande av ytterligare ett avelsprogram skulle äventyra det befintliga avelsprogrammet.

Om den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten inte svarar på anmälan inom 90 dagar utgör det ett godkännande.

AHL SAMT BESTÄMMELSER KRING HÄSTPASS

Vad är AHL och vad medför det för hästnäringen

AHL står för Animal Health Law och är ett samlingsnamn för djurhälsoförordningen som beslutades i EU 2016. AHL trädde i kraft 21 april 2021. Ett av syftena med AHL är att kunna spåra smittor på ett effektivare sätt. Genom att veta var alla hästar finns ska det bli enklare att spåra eventuella smittor bakåt i tiden och uppnå ett högre smittskydd. Enligt AHL är staten bara skyldig att smittspåra vid de sjukdomar som ska utrotas enligt lagstiftningen, dvs vid eventuella utbrott av afrikansk hästpest, rabies och rots.

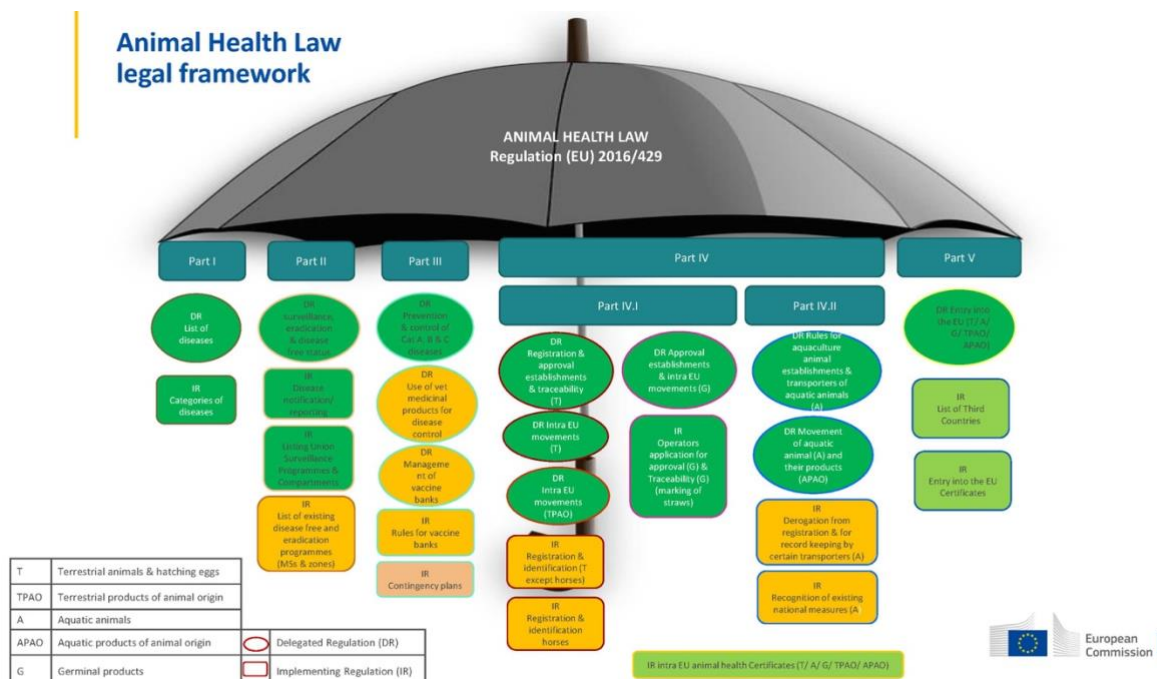
För hästar i EU gäller detta

- Chip ska innehålla födelselandets landskod
- Varje häst har ett unikt ID, som UELN (Universal Equine Life Number)
- Varje häst har ett unikt "lifetime identification document", dvs hästpass
- Behandlingar med vissa läkemedel måste skrivas in i passet
- Alla hästar ska registreras i respektive lands centrala hästdatabas
- Om en häst ska befinna sig i ett annat land mer än 90 dagar måste hästen tilläggsregistreras i det landet
- Alla anläggningar som har hästar ska registreras hos ansvarig myndighet (Jordbruksverket i Sverige)
- Varje häst ska registreras på sin hemadress/anläggning och registreras om då de byter hemadress

Krav avseende journalföring av förflyttningar inom landet har varit omdiskuterat. Jordbruksverket har fastställt att journalföringen inte kommer införas nu för förflyttningar av hästar inom landet, hur det blir framöver kan komma att utredas senare.

Den som transporterar hästar mellan länder måste vara registrerad som transportör. Det gäller även privatpersoner med "hobbyhästar". Transporten ska journalföras med uppgifter om vilka anläggningar som besökts och vilka hästar som transporterats.

Alla förflyttningar mellan EU-länder och import från länder utanför EU ska registreras i TRACES som är en databas som är gemensam för hela EU.

Chip och hästpass

AHL kräver att hästar som identifieras efter 21 april 2021 ska vara märkta med chip som visar födelselandets landskod.

Fölet ska ha fått sitt hästpass innan det blivit 12 månader, alternativt innan den lämnar födelseanläggningen i 30 dagar eller mer.

Föl som transporteras över landsgränser måste ha hästpass. Undantaget är föl under 6 månaders ålder som reser med sitt modersto och är borta från anläggningen som fölet fötts i under maximalt 30 dagar. Dessa föl ska dock vara chipmärkta innan avresan.

Om fölet är fött mellan den 1 januari och 30 juni måste ansökan om pass göras senast den 31 december samma år. Om fölet är fött mellan den 1 juli och 31 december måste ansökan om pass göras senast då fölet är 6 månader gammalt.

Hästpass och stambokföring – två skilda saker

Alla hästar i EU ska vara id-märkta och ha ett hästpass, men alla hästar behöver inte registreras i en stambok.

Hästdjur för avel och produktion är den officiella benämningen på en häst som inte stambokförts i en viss stambok. Benämningen är något förvirrande, den kommer från livsmedelsproduktion och det benämns ibland som hästdjur för slakt. Ett hästdjur för avel och produktion kan också vara en korsningshäst som inte kan stambokföras.

Dessa hästar har ett enkelt pass. Ett sådant pass behöver inte innehålla något mer än bara märkningen av hästen och medicinbilaga. Inget om stam, signalement etc.

Registrerat hästdjur är benämningen på en häst som är stambokförd, dvs som är införd och registrerad i en stambok. Denna häst har ett fullständigt pass.

Stambok och ras

Definition av ras i Zooteknikförordningen artikel 2:2:

ras: en population av djur som är tillräckligt enhetlig för att kunna anses vara åtskild från andra djur av samma art utav en eller flera grupper av uppfödare som har enats om att föra in dessa djur i stamböcker med uppgift om deras kända härstamning i syfte att reproducera deras ärvda egenskaper genom reproduktion, utbyte och urval inom ramen för ett avelsprogram

Svensk Travsport är en godkänd avelsorganisation och avelsprogrammet för den svenska varmblodiga travhästen är godkänt. Den svenska varmblodiga travhästen är en egen ras.

Att stamboksföra är en del av att genomföra det godkända avelsprogrammet. I artikel 18:1 i Zooteknikförordningen står:

På begäran av uppfödaren ska avelsorganisationen i stambokens huvudavsnitt föra in eller registrera för införande alla renrasiga avelsdjur av den ras som omfattas av avelsprogrammet

Ny hästpassförordning 28 januari 2022

Återigen ska hästpassen ändras då en ny hästpassförordning ska träda i kraft 28 januari 2022. Kommer möjligheten att, i kraft av utökade geografiska områden, utfärda hästpass för hästar födda i andra länder ändras då?

Ny nationell lag och förordning

12 november 2020 överlämnades utredningen SOU 2020:62 En samlad djurhälsoreglering till jordbruksminister Jennie Nilsson. Utredningen tillsattes av regeringen i december 2018 i syfte att anpassa den svenska lagstiftningen till EU:s nya djurhälsoförordning.

Den särskilda utredaren föreslår i sitt betänkande att det ska införas en ny sammanhållen djurhälsolag med tillhörande förordning som ska ersätta bestämmelser i ett antal olika lagar och förordningar som idag finns på området. Liksom nuvarande djurhälsolagstiftning innehåller den föreslagna regleringen till stor del bemyndiganden till myndigheter, främst Jordbruksverket, att fatta beslut eller meddela föreskrifter.

NY MODELL FÖR UPPFÖDARPREMIER

Inför 2021 beslutades om en ny modell för uppfödarpremier. Den nya modellen innebär att uppfödarpremierna knyts på ett mycket tydligare sätt till att svenskfödda hästar ska bidra till det svenska tävlingssystemet och den svenska travsporten.

Bakgrunden till förändringen är den tydligt ökande utveckling hos utländska uppfödare att registrera sin häst som svenskfödd - trots att hästen varken är född eller uppväxt i Sverige - med syftet att kunna få ut framtida uppfödarpremier från Svensk Travsport.

En uppfödare kunde tidigare erhålla upp till 100 000 kronor för starter utomlands utan att hästen varit i Sverige någon mer gång än i samband med själva fölregistreringen. Regelverket berättigade även svenskregistrerade hästar som tävlar i USA, Kanada, Nya Zeeland och Australien till uppfödarpremier.

Förändringen kommer att innebära något minskade uppfödarmedel, grovt skattat några få procent av cirka 123 miljoner i uppfödarpremier (2019), då det kommer att krävas att hästarna startar i Sverige, i utländska Grupp I-lopp eller STL-lopp för att vara berättigade till uppfödarmedel. Utfallet beror på var de svenskfödda hästarna tävlar och hur de hävdar sig. Detta ska följas upp i samverkan med ASVT då det inte finns några ambitioner till besparingar utan det handlar enbart om att hitta en fungerande modell för svensk travsport i framtiden. Det första steget torde vara att fastställa vad syftet är med dessa medel. Vad vill man uppnå och varför.

Uppfödarpremierna för varmblodstravare från och med 2021:

- 2–4-åriga hästar, 20 procent för lopp i Sverige samt STL och grupp-I inom EU/EES länder
- 5–7-åriga hästar, 10 procent för lopp i Sverige samt STL och grupp-I inom EU/EES länder
- 8-åriga och äldre, 10 procent men endast STL lopp och grupp-I lopp inom EU/EES länder
- Premielopp för tvååringar, 20 procent
- För premiechansade hästar utgår 30 procent på grundbeloppet och 20 procent på premiechansningsbeloppet

MÖJLIGA VÄGVAL FÖR 2022 OCH FRAMÅT

Sammanfattning

Det går inte att kräva att hästen föds i Sverige. Däremot går det att kräva att hästen kommer till Sverige för att kunna stambokföras som svenskfödd.

Även om hästen kommer till Sverige för stambokföring går det inte att i registreringsreglementet ställa krav på att hästen ska stanna viss tid i Sverige därefter.

Däremot kan det eventuellt vara möjligt att i propositioner för lopp ange som villkor att hästen befunnit sig viss tid i Sverige.

Det finns några olika vägval att göra avseende hästar födda 2022 och framåt. Huvudlinjen går vid huruvida hästarna ska behöva resa till Sverige för stambokföring eller ej.

Samma modell som för utlandsfödda föl 2021

Svensk Travsport utfärdar hästpass i två steg för föl födda i utlandet 2021. För att hästpass ska kunna utfärdas måste hästen vara chipmärkt, vilket då blir med det landets landskod. Hästen måste sedan komma till Sverige för stambokföring senast 31 december födelseåret.

Hästägaren ansvarar för att en chipmärkningsrapport, som utgör underlag för utfärdande av pass, fylls i och skickas till Svensk Travsport. Då skapas ett hästpass som är märkt som ett pass som behöver kompletteras innan hästen är färdigregistrerad. Detta pass, som krävs för att hästen ska kunna transporterats till Sverige, sänds till hästägaren.

När hästen kommit till Sverige kontrolleras signalement och identitet (chipmärkning) i samband med DNA-provtagning för att verifiera härstamningen. Det är endast identifierare som av Svensk Travsport är godkända för i utlandet födda föl som får göra detta.

Därefter skickas hästpasset till Svensk Travsport för uppdatering för att hästen ska kunna bli färdigregistrerad i stamboken som svenskfödd. Konturdiagram och beskrivning byts ut till det som gjorts av den svenska identifieraren

Utnyttja utökade geografiska områden fullt ut

Hästarna behöver ej transporterats till Sverige för att stambokföras. Identifierare som av Svensk Travsport är godkända för i utlandet födda föl kan resa till respektive land och utföra det som krävs för att hästen ska kunna stambokföras och få ett fullständigt pass.

Om Svensk Travsport även från och med år 2022 har rätt att utfärda hästpass i dessa länder kan hela processen med fullständigt pass utföras på motsvarande sätt som i Sverige.

Annars ska fölet först ha ett utländskt ”enkelt” hästpass innan identifieraren utför uppgifterna för stambokföring.

Oavsett vilket krävs det att hästen först är chipmärkt med det landets landskod.

En fördel med denna modell är att unga hästar inte behöver transporteras.

Föl födda i EU-land utan utökade geografiska områden

För föl födda i ett EU-land utöver dem där Svensk Travsport har utökade geografiska områden gäller följande. Fölet måste först få ett utländskt ”enkelt” hästpass. Det är upp till hästägaren att vända sig till en hästpassutfärdande organisation i landet ifråga för att erhålla hästpasset.

Hästen reser sedan till Sverige med detta utländska pass för att ansöka om att stambokföras. Processen blir liknande den som gäller för utlandsfödda föl 2021 men det är ännu oklart om Svensk Travsport kan göra ett svenskt ersättningspass eller om stambokföringsuppgifterna måste läggas in i det utländska passet.

Föl födda utanför EU

För föl födda utanför EU kan Svensk Travsport, om man så vill, besluta att ej stambokföra dem som svenskfödda. Det gäller exempelvis föl födda i USA.

Kräva att fölen kommer till Sverige ihop med moderstoet

På mötet på Jordbruksverket 20 oktober 2020 framfördes av Jordbruksverket möjligheten med att kräva att fölen åker till Sverige med moderstoet för registrering i stamboken. För att detta krav ska vara möjligt måste Svensk Travsport, enligt Jordbruksverket, återkalla sina utökade geografiska områden.

Frågan är om detta är korrekt? Det står inte någonstans att utökade geografiska områden måste medföra att man stambokför i respektive länder. Fölet måste också ha det enkla hästpasset även om det åker vid moderns sida, såvida det inte återvänder till födelseanläggningen inom 30 dagar samt är under 6 månaders ålder.

Motiveringen för att kräva att moderstoet åker med kan dels vara att det skulle vara bättre för fölet dels att detta krav kan göra det mindre attraktivt att låta svenska hästar födas i andra länder.

Nackdelarna är flera, dels ur djurskyddssynpunkt och ur miljösynpunkt med fler hästar att transportera. Fölen måste vara yngre än vad de är i dag då de åker som icke avvanda, är det bättre? Moderstoet kan dessutom vara ombetäckt och dräktig.

Out of competition tester

Underställda Svensk Travsports Antidopningsreglemente är

- fysisk person eller ställföreträdare för juridisk person som äger, hyr eller lånar häst intagen i ST:s register,
- fysisk person eller ställföreträdare för juridisk person som äger, hyr eller lånar travföl som ännu ej registrerats,
- uppfödare eller annan person som anmäler häst för intagande i ST:s register,

Detta innebär att föl och unghästar kan komma ifråga för provtagning. För att det ska vara lika villkor bör såväl hästar som befinner sig i Sverige som hästar som befinner sig utomlands kunna provtas. Även så kan prov tas på föl som anländer till Sverige från andra länder för att stambokföras.

Propositioner för hästar som fötts upp i Sverige

I anslutning till mötet på Jordbruksverket 20 oktober 2020 framfördes att det skulle kunna vara möjligt att stänga vissa lopp för hästar som inte befunnit sig viss tid i Sverige. Detta skulle kunna vara ett sätt att gynna svenskuppfödda hästar trots att några sådana krav ej kan ställas i registreringsreglementet.

Det skulle exempelvis kunna instiftas en loppserie för svenskuppfödda hästar. Definitionen av vad som avses med svenskuppfödd skulle då skrivas in i Allmänna Bestämmelser (bilaga 17). Jämför med vad som där skrivs i punkt 2 för att definiera begreppet begränsad starträttighet:

2. En häst med begränsad starträttighet är fallen efter en fadershingst som vid betäckningstillfället ej var avelsvärderad enligt svensk modell. Dessa hästar är inte berättigade att delta i premiellopp, kvalbonus eller erhålla uppfödarmedel. De är startberättigade i alla lopp utom Svensk Uppfödningsslöpning, Svensk Trav-Kriterium, Svenskt Trav-Oaks, StoChampionatet, Svenskt TravDerby, DerbyStoet, Breeders' Crown och Svensk Travsports Unghästserie.

Här en proposition till Svensk Travsports Unghästserie:

Prop. 5. Svensk Travsports Unghästserie – Treåringslopp. 3-åriga svenska högst 25.000 kr som ej segtrat. Körsvenskrav kat. 2. Ej häst med begränsade rättigheter.

Definitionen av en svenskuppfödd häst skulle kunna vara en svensk häst som befunnit sig i Sverige i 6 månader av sina första 15 månader, eller annan lämplig tidsgräns.

Då alla förflyttningar över gränser måste registreras i TRACES borde det inte kräva någon stor kontrollapparat från Svensk Travsports sida. Detta måste dock klargöras.

Det kan noteras att för begränsningar avseende stambokföring, införda i registreringsreglementet, ansvarar Jordbruksverket vid en eventuell rättslig prövning. För begränsningar införda i Allmänna Bestämmelser eller tävlingsreglementet ansvarar Svensk Travsport.

BILAGOR

1. Uppdragsbeskrivning_2020-03-27
2. Svenskfoedd_begreppet-foedelselander.
3. Svenskfoedd_stormoete_2020-08-12
4. Claes_Werdinius_Det_EU-rattsliga_regelverket_kring_svenskfoedd_2020-06-04_sammanst
5. Carl_Fredrik_Bergstrom_ST_utlatande_svenskfoedd
6. LRFs_jurist_Helena_Andreasson_Granskning
7. Svar_fr_JBV_skrivelse_svensktravsport_2021-01-11
8. JBV_svenskfoedd_2020-10-20
9. Traceability_of_equine_animals_Whirdec_08042021-A-Fussel
10. Virtual_WHIRDEC_Meeting-Minutes-Final
11. 90-428-EEG_Tavlingsdirektivet
12. Hasttavlingslagen_070629
13. EU-2016-1012_Zooteknikfoerordningen
14. EU-2016-429_AHL
15. Avels-och-registreringsreglemente
16. JBV_mail_210420
17. allmanna_bestammelser